

© Bart Van Gassen

Le «Gentbrugse Meersen»: un clin d'œil à la nature

La réserve naturelle «Gentbrugse Meersen» est un 'pôle vert' situé au Sud-Ouest de Gand. On y retrouve de grands espaces regroupant des parcs et des espaces verts naturels. L'accès au domaine a été rendu facilement accessible grâce à l'installation de chemins en béton. La ville de Gand y a notamment utilisé de manière surprenante des éléments de caillebotis, que l'on trouve normalement dans les porcheries. Ici, ces éléments permettent aux promeneurs et cyclistes de zigzaguer au beau milieu de la verdure.

La «Gentbrugse Meersen» se trouve entre la zone bâtie de Gentbrugge et l'Escaut. Il s'agit d'un espace offrant différentes possibilités de détente: une aire de jeux gigantesque, un important espace naturel à découvrir, un chemin à pieds nus, une digue de promenade et des prairies de repos, de nombreux

nouveaux jardins à découvrir, des bois récents et plus anciens: grâce à la «Gentbrugse Meersen», les habitants de la ville d'Artevelde peuvent depuis peu profiter d'un parc supplémentaire de 140 hectares. Au total, la réserve atteint 240 hectares.

«Chaque Gantois doit pouvoir trouver un grand parc et domaine naturel à moins de 5 kilomètres de chez lui» explique Katrijn de Roder, architecte paysager du service des espaces verts de la ville de Gand. «Nous avons ainsi besoin à Gand de 4 pôles verts avec beaucoup d'espace pour la récréation. Nous y plantons au total 300 hectares de nouveaux bois et y laissons aussi la nature s'y développer.»

Le «Gentbrugse Meersen» est l'un de ces pôles verts, qui représente une combinaison de parc et de nature. Beaucoup de plantations ont été effectuées mais le domaine peut (continuer à) se développer spontanément. «Dans

De Gentbrugse Meersen: zigzaggen door het groen

De 'Gentbrugse Meersen' is een 'groenpool' of uitgestrekt park- en natuurgebied in het zuidoosten van Gent. Het gebied is via betonpaden prima toegankelijk gemaakt. Daarbij maakte de Stad Gent verrassend gebruik van varkensroosters, die je doorgaans in stallen vindt. Hier laten ze wandelaars en fietsers toe om tot diep in het groen te zigzaggen.

un domaine d'une superficie aussi grande, des chemins de promenade et des pistes cyclables facilement accessibles sont importants» explique Katrijn de Roder.

Dans la zone d'accès se trouvent deux ponts, quatre caillebotis et une passerelle, construits en une élégante combinaison de bois et de béton. Pour la partie Sud, ce langage de forme de la zone d'accès a été copié: on y trouve désormais deux ponts et un caillebotis.

La passerelle surplombe un fossé de défense du domaine d'un ancien château et d'un jeune bois. Elle assure la transition entre le tissu urbain et

le pôle vert. Les ponts traversent le Rietgracht, un soutien naturel important du domaine. Les caillebotis sont dispersés dans les zones de marais. Tandis que les ponts et la passerelle font partie des chemins de promenade et pistes cyclables, les caillebotis invitent plutôt à s'arrêter.

Pour apporter une unité dans le domaine avec diverses ambiances et paysages, le choix s'est porté sur une gamme en acier, béton et bois. Katrijn de Roder: «En utilisant ces matériaux sous différentes apparences et en les combinant, il se créent des nuances passionnantes dans la même palette de matériaux. Chaque matériau est utilisé

De Gentbrugse Meersen ligt tussen de bebouwing van Gentbrugge en de Schelde. Het is een mega-speelplek, een flinke brok struinnatuur, een gesmaakt blotevoetenpad, een wandelijk en ligweides, veel nieuwe volkstuinen, oud en nieuw bos: met de Gentbrugse Meersen hebben de inwoners van de Arteveldestad er sinds kort op slag 140 hectare park bijgekregen. In totaal wordt de groenpool 240 hectare groot.

“Elke Gentenaar moet op maximaal 5 kilometer van zijn woning in een groot park- en natuurgebied terecht kunnen”, legt Katrijn de Roder, landschapsarchitect van de Groendienst van de Stad Gent, uit. “Zo hebben we in Gent 4 groenpolen nodig, met veel plaats voor recreatie. We planten er in totaal 300 hectare nieuw bos aan en laten er ook de natuur hoogtij vieren.”

dans son application la plus logique: l'acier est fin et résistant, le béton est robuste et durable, le bois est chaud et naturel.»

Pour le béton des ponts, de la passerelle, des caillebotis et le long des chemins, un élément largement applicable était cherché. Katrijn de Roder: «Les conditions préalables étaient diverses. Les éléments devaient être durables, d'entretien limité, remplaçables, adaptés aux cyclistes et piétons et d'un coût optimal.

Dans cette recherche, le concepteur a abouti à des caillebotis – que l'on trouve également dans les porcheres.

De Gentbrugse Meersen is een van die groenpolen, die staat voor een mix van park en natuur. Er is veel aangeplant, maar het gebied mag zich spontaan (verder) ontwikkelen. In zo'n groot gebied zijn makkelijke wandel- en fietspaden belangrijk", aldus de Roder.

In de toegangszone bevinden zich twee bruggen, vier vlonders en een passerelle, opgetrokken in een elegante combinatie van hout en beton. Voor het zuidelijke deel is die vormtaal van de toegangszone gekopieerd: daar liggen nu twee bruggen en een vlonder.

De passerelle loopt over een walgracht van een oud kasteeldomein en door een jong bos. De passerelle vormt de overgang tussen het stedelijk weefsel en de groenpool. De bruggen gaan over de Rietgracht, een belangrijke natuurlijke drager van het gebied. De vlonders liggen dan weer verspreid in de

moeraszones. Terwijl de bruggen en passerelle een onderdeel zijn van de fiets- en wandelpaden, zijn de vlonders vooral verblijfsplekken.

Om eenheid in het gebied met diverse sferen en landschappen te brengen, is dus gekozen voor een gamma in staal, beton en hout. Katrijn de Roder: "Door deze onder verschillende verschijningsvormen te gebruiken en te combineren, ontstaat binnen hetzelfde materiaalpalet toch een boeiende nuanciering. Elk materiaal is gebruikt voor zijn meest logische toepassing: staal is slank en sterk, beton robuust en duurzaam, hout warm en natuurlijk."

Voor het beton van de bruggen, passerelle, vlonders en langs de paden werd gezocht naar een element dat breed toepasbaar was. Katrijn de Roder: "De randvoorwaarden waren divers. De elementen moesten duurzaam,

De gebruikte elementen zijn in se bestemd voor stallen. De openingen laten toe om mest ter plaatse af te voeren.

Les éléments utilisés sont normalement destinés aux porcheries. Les ouvertures permettent d'évacuer le fumier sur place.

Ces caillebotis laissent passer l'eau et la lumière, ce qui bénéficie à la végétation et assure l'évacuation de l'eau.»

Tractebel a conçu la passerelle, les ponts et les pontons à la demande de la Ville de Gand pour la première phase (zone d'accès) du «Gentbrugse Meersen». Sweco, le bureau responsable de la deuxième phase (partie sud), en collaboration avec 'Fris in het landschap' ('Frais dans le paysage') a repris ces éléments.

Les éléments de sol ont été livrés par la société Anders Beton d'Hoogstraten, connu pour ses produits de qualité dans le secteur agricole. Dominique van der Velden, directeur commercial chez Anders Beton: «Les éléments qui ont été utilisés au «Gentbrugse

Meersen» sont en effet normalement destinés aux porcheries. Les ouvertures permettent d'évacuer le fumier sur place. Les caillebotis sont toujours ébavurés, de sorte que les porcs ne puissent pas se blesser. Pour cet usage ci, c'est aussi une aubaine. Les caillebotis peuvent ici laisser passer l'eau de pluie.» Dominique van der Velden ajoute: «Que les caillebotis disposent d'une finition lisse est aussi une chance supplémentaire pour les genoux des cyclistes. Nous trouvons le résultat très réussi.»

Katrijn de Roder: «Les caillebotis ont toutefois été fabriqués sur mesure pour le confort de marche et de roulage (pour les rollers, les trottinettes...). Les ouvertures des rainures sont plus petites que pour les caillebotis standards et la

© Anders Beton

partie centrale est fermée. Pour le reste, il n'y a pas eu de modifications. Lors de la pose, une rainure a toujours été laissée entre les éléments pour laisser passer l'eau et en même temps, éviter des dommages aux bords.»

Les chemins en béton rendent le «Gentbrugse Meersen» très accessible. Vous pouvez également dévier des chemins: prendre le chemin à pieds nus ou sur votre propre initiative trouver votre chemin au travers du domaine.

«Différents biotopes offrent aux petits et grands, aux plantes et animaux de nombreuses possibilités», conclut Katrijn de Roder. «Chacun y trouve donc son bonheur et sa part de folie (rire)» (KDA) ●

onderhoudsarm, vervangbaar, geschikt voor fietsers en voetgangers, en kosten-efficiënt zijn. Bij die zoektocht kwam de ontwerper uit bij betonroosters – die je ook vindt in varkensstallen. Deze roosters laten zowel water als licht door, wat de vegetatie ten goede komt en voor een goede afwatering zorgt.”

Tractebel ontwierp de passerelle, bruggen en pontons in opdracht van Stad Gent voor de eerste fase (toegangszone) van de Gentbrugse Meersen. Sweco, het bureau dat in samenwerking met Fris in het Landschap, de tweede fase (zuidelijk deel) ontwierp, nam deze elementen over.

De vloeren werden geleverd door Anders Beton uit Hoogstraten, dat bekend staat om zijn kwalitatieve producten voor de agrarische sector. Dominique Van der Velden, commercieel directeur bij Anders Beton: “De elementen die in de Gentbrugse Meersen werden gebruikt, zijn inderdaad doorgaans

bestemd voor stallen. De openingen laten toe om mest ter plaatse af te voeren. Hier laten ze toe om het regenwater door te laten. Bij de roosters worden de gleuven steeds ontbraamd, zodat de varkens zich niet kunnen kwetsen. Vander Velden voegt er aan toe: “Dat de roosters glad zijn afgewerkt is ook een extra meevaller voor de knieën van de jonge fietser. Wij vinden het resultaat heel geslaagd.”

Katrijn de Roder: “De roosters werden wel op maat gemaakt in functie van loop- en fietscomfort (ook skeelers, steps...). Zo zijn de gleufopeningen kleiner gemaakt dan bij de standaard betonroosters en is het centrale deel

gesloten. Voor het overige zijn er geen aanpassingen gedaan. Bij de plaatsing is er steeds een gleuf gelaten tussen de roosters, om water door te laten en tegelijk schade aan de randen te vermijden.”

Betonpaden maken de Gentbrugse Meersen prima toegankelijk. Je mag er ook van de paden afwijken: het blotevoetenpad nemen of op eigen houtje je weg zoeken door het gebied.

“Verschillende biotopen bieden voor kleine en grote mensen, voor planten en dieren, tal van mogelijkheden”, besluit de Roder. Voor elk wat wils, dus. Of wilds (lacht).” (KDA) ●

**Aanleg Gentbrugse Meersen
Gent, fase 1: 2014 – fase 2: 2017**

**Aménagement du «Gentbrugse Meersen»
Gand, phase 1 : 2014 – phase 2 : 2017**

OPDRACHTGEVER | MAÎTRE D'OUVRAGE: Stad Gent – Ville de Gand

ONTWERP | PLAN: Tractebel (toegangszone-zone d'accès) & Sweco i.s.m. Fris in het landschap (zuidelijk deel- partie sud)

AANNEMER | ENTREPRENEUR: Krinkels (toegangszone - zone d'accès) - Verhelst (zuidelijk deel - partie sud)

PREFAB BETON ELEMENTEN | ÉLÉMENTS EN BÉTON PRÉFABRIQUÉS: Anders Beton

